

Infoblad 6.1

TERREINBEHEER

Op dit infoblad vind je informatie over de volgende onderwerpen:

- [Structuur van de planvorming](#)
- [Opstellen van de plannen](#)
- [Status van de richtlijnen](#)
- [Uitvoering van de werkzaamheden](#)
- [Logboek](#)
- [Aansprakelijkheid](#)
- [Inhoud beleidsplan](#)

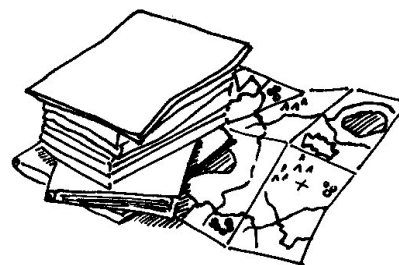
Het beheer van kampeerterreinen is niet gebaat bij ad-hoc beslissingen. In het terreinbeheer kunnen ingrepen die nu plaatsvinden, grote gevolgen voor de toekomst hebben. Zeker bij het beheren van bossen, waar de 'omlooptijden' van bomen meer generaties kunnen beslaan, is het noodzakelijk gedegen plannen te hebben die over langere tijd uitgevoerd worden. Iedere eigenaar is in principe vrij om deze plannen zelf op te stellen. Om ervoor te zorgen dat de inrichting en het beheer van haar kampeerterreinen op een eenduidige wijze plaatsvindt, heeft Scouting Nederland richtlijnen voor het beheer en de inrichting opgesteld.

Structuur van de planvorming

Voor een terreinen is het verstandig een beleids- en werkplan te schrijven. Hiervoor is het in eerste instantie noodzakelijk vast te stellen welk doel de eigenaar met het terrein voor ogen heeft. Voor de verenigingsterreinen is dit primair: het kamperen voor Scouts mogelijk maken. Hieruit voortvloeiend volgen het streefbeeld en de maatregelen die nodig zijn om die doelstelling te bereiken. Aangezien er binnen beheerteams regelmatig wisselingen zijn, is het noodzakelijk dat je de plannen opschrijft en vaststelt. Uiteraard handel je zoals in de plannen is vastgelegd, daar maak je het plan immers voor.

Beleidsplannen

In je beleidsplan staat hoe de inrichting van het terrein er over 25 jaar zal moeten uitzien en welk beheer daarvoor noodzakelijk is. Globaal geef je daarbij aan wat de huidige situatie is en wat op terreinniveau en op kampeerveld-/bosperceelniveau de gewenste ontwikkelingen zijn. Ook keuzes ten aanzien van het beheer en de inrichting die specifiek voor het terrein gelden, neem je op in je beleidsplan. Voor afwijkingen van de visie geef je argumenten. De beleidsplannen hebben doorgaans een looptijd van 25 jaar. Die looptijd moet je nadrukkelijk aangeven in het plan. In de bijlage staat een voorbeeld voor de inhoud van een beleidsplan. In het beleidsplan geef je de prioriteiten en beschrijvingen van de ingrepen aan.

Werkplannen

Na het vaststellen van je beleidsplan kun je het werkplan opstellen. In dit werkplan geef je per kampeerveld of bosperceel aan welke concrete inrichtings- en beheersmaatregelen uitgevoerd moeten worden. Werkplannen hebben een looptijd van een jaar, eventueel met een globale planning voor 5 jaar. Na het vaststellen en uitvoeren van het werkplan vindt, voorafgaand aan het opstellen van een nieuw plan, de evaluatie plaats.

In je werkplan staan de werkzaamheden, de tijdinvestering, en de kosten en de voorkennis die noodzakelijk zijn bij de uitvoering. Als het voor de werkzaamheden noodzakelijk is om kampeervelden gedurende een of meer seizoenen af te sluiten, dan moet je dit ruim van tevoren plannen.

Onderhoudsplannen

Een onderdeel van het werkplannen is het jaarlijks of meerjaarlijks terugkerende onderhoud. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om snoeimaatregelen, visuele controles van bomen, meerjaarlijkse dunningen en maaiwerkzaamheden.

Opstellen van de plannen

Het opstellen van de plannen moet gebeuren door personen die kennis hebben van bos- en natuurbeheer en beleidsmatig in staat zijn hiervoor meerjarenplannen te maken. Het kan zijn dat in het beheerteam een persoon met die kennis en ervaring aanwezig is. Daarnaast kun je hulp inroepen van bijvoorbeeld organisaties die aanliggende terreinen beheren, zoals Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten. Ook Landschapbeheer Nederland (www.landschapsbeheer.nl), met aparte afdelingen per provincie, kan assisteren bij het opstellen van de plannen. Verder kun je contacten leggen met 'groene opleidingen' zoals organisaties voor bosbouwopleidingen: Helicon opleidingen (www.helicon.nl), Hogeschool Larenstein (www.larenstein.nl), Wageningen UR (www.wur.nl).

Is binnen de organisatie van je terrein deskundigheid aanwezig, dan nog is het goed ook externen te betrekken bij de planvorming. Deze personen zijn vaak in staat beter afstand te nemen van de situatie op het terrein. Daarnaast kun je plannen van aangrenzende terreinen opvragen. De fysieke mogelijkheden en bodemgesteldheid zijn hierin vaak al goed beschreven.

Het is verstandig een conceptplan voor te leggen aan de gemeente en eigenaren van aanliggende terreinen, zodat deze op de hoogte zijn van het beleid en de geplande werkzaamheden en commentaar en aanvullingen kunnen geven. Het bestuur van het kampeerterrin zal de plannen vast moeten stellen.

Richtlijnen

Scouting Nederland gebruikt de richtlijnen ten aanzien van inrichting en beheer (infoblad 6.4) voor het opstellen en beoordelen van de beleids- en werkplannen van de verenigingsterreinen. Het staat overige terreinen vrij om de richtlijnen over te nemen.

Uitvoering van de werkzaamheden

Per terrein is een lid van het beheerteam verantwoordelijk voor het bos- en terreinbeheer (infoblad 5.1). Het beheerteam van het terrein is belast met het opstellen van de beleids- en werkplannen, in samenwerking met deskundigen. Voor het opstellen van plannen kun je samenwerken met deskundigen bij ingenieursbureaus en opleidingsinstituten. Het is aan te bevelen samen te werken met beheerders van andere Scoutingkampeerterrinen op het gebied van bos- en terreinbeheer, uitwisseling van ervaring en opleiding op het gebied van veilig bosbeheer.

Uitvoering van de werkzaamheden kan door diverse personen gebeuren. Eenvoudige maatregelen kunnen door werkstammen of afdelingen uitvoeren (infoblad 6.6). Voor meer specialistische werkzaamheden, waaronder het gebruik van motorzagen, bosmaaiers en maaimachines, zijn opgeleide vrijwilligers of professionele krachten noodzakelijk. Provinciale eenheden van Landschapsbeheer geven vaak

cursussen voor onderhoudswerkzaamheden. In infoblad 6.3 lees je meer over de diverse bosbeheersmaatregelen, wet- en regelgeving en overige informatie.

Logboek

Het is belangrijk om van de werkzaamheden die zijn uitgevoerd een logboek bij te houden. Hierin kun je aangeven welke maatregelen op een bepaalde datum zijn uitgevoerd, hoeveel uur er aan besteed is en welke moeilijkheden zich voordeden. In het logboek kun je verder aangeven of er specifiek materiaal gebruikt is, waar dit eventueel gehuurd is en voor welke prijs. Hetzelfde geldt voor beplanting dat aangeschaft is. Ook houdt je in het logboek de adressen bij van bosaannemers, kwekerijen en andere personen die ondersteuning geboden hebben. Zo kun je in de toekomst van deze kennis gebruik maken bij het plannen van nieuwe werkzaamheden. Ook wordt het hierdoor duidelijk in hoeverre het opgestelde beheersplan is uitgevoerd en welke werkzaamheden eventueel zijn blijven liggen.

Aansprakelijkheid

De eigenaar van een terrein is er verantwoordelijk voor dat het bos in goede staat is en heeft hiertoe een zorgplicht. De eigenaar moet er alles aan doen om gevaar voor gebruikers te voorkomen. Dit is het geval als er een gedegen beleidsplan is en er jaarlijks een controle van het terrein en de opstand plaatsvindt en de noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd worden.

Visuele inspectie

Om te voorkomen dat er gevaarlijke situaties op de terreinen ontstaan door vallend hout, moeten de bomen regelmatig gecontroleerd worden. Hiertoe is het noodzakelijk jaarlijks een visuele controle uit te voeren van de laanbomen en solitaire bomen bij bouwwerken, op parkeerplaatsen en rond speel- en kampeervelden. Je moet bijhouden in welke staat de bomen verkeren, of er gebreken en gevaren zijn en welke maatregelen op korte of lange termijn noodzakelijk zijn. Natuurlijk is het dan ook belangrijk deze maatregelen op te nemen in de werk- en onderhoudsplannen en te administreren. Zodoende hou je per boom de onderhoudsgeschiedenis bij. Deze controle moet uitgevoerd worden door iemand die voldoende deskundig is.

Veiligheid

Bij het uitvoeren van de bosonderhoudswerkzaamheden is het belangrijk te letten op de veiligheid van de uitvoerders. Zij moeten het juiste materiaal gebruiken dat goed onderhouden is. Ze moeten goed met deze gereedschappen kunnen omgaan. Ook is het belangrijk dat ze de juiste beschermingsmaatregelen treffen, zoals bijvoorbeeld het dragen van handschoenen, veiligheidsschoeisel en helmen. In infoblad 8.5 lees je hier meer over.

Inhoud beleidsplan

1. Inleiding
 2. Doelstelling
 3. Scoutingkampeerterrein [naam]
 - Algemene gegevens
 - Ligging terrein, eigendomsgegevens, bestemmingsplan
 - Bodem en waterhuishouding
 - Bosbeheer in het verleden
 4. Inventarisatie
 - Natuurwaarden
 - Bostype
 - Leeftijdsopbouw
 - Bijzondere elementen, bijvoorbeeld landgoed, aardkundig
 - Overige natuurwaarden
 - Recreatie
 - Intensiteit
 - Zonering
 - Kampeerterreinen
 - Infrastructuur
 - Overige elementen
 - Knelpunten
 - Hoogopgaand bos zonder struweellaag en natuurlijke verjonging
 - Exoten
 - Erosie
 - Sluipaden
 - Begrenzing
 - Etc...
 5. Inrichting en beheer
 - Uitgangspunten Scouting Nederland
 - Beleid Scoutingkampeerterrein [naam]
 - Natuurdoeltype
 - Afgrenzingsen
 - Potenties van het gebied
 - Beheersmaatregelen
 - Soortenbeleid
 - Roulatie van velden
 - Verjonging
 - Dood hout
 - Ontsluiting
 - Voorlichting
 - Etc....
 6. Tijdspad
 7. Financiën & vergunningen
 - Subsidiemogelijkheden en verplichtingen
 - Kap- en aanlegvergunningen
 8. Uitvoering van de werkzaamheden - werkplannen
- Bijlagen
1. kaart terrein met veldnamen
 2. bedrijfskaart
 3. schema met inventarisatie terreintype en vegetatie
 4. schema met huidige en toekomstige voorzieningen
 5. schema met gewenst bosbeeld en noodzakelijke maatregelen per vak
 6. schema gedetailleerde ingrepen per vak